

LBRIS

We know
books

MATHIAS MALZIEU, scriitor, compozitor și interpret francez s-a născut la 16 aprilie 1974 în Montpellier. În 1993 a întemeiat formația rock Dionysos, iar în 1996 și-a abandonat studiile de cinematografie pentru a se dedica muzicii. Refuzând să se maturizeze, a fost poreclit Peter Pan al muzicii rock. Textele cântecelor sale au teme ca *Războiul stelelor*, *Zorro* sau *kinder surprise*. Îi place să viseze, să ruleze pe skateboard, să facă surf sau *bungee jumping*. Pe scenă, devine un adevărat cascador care se aruncă fără frică în mulțime. A debutat în 2002 cu un volum de povestiri, *38 mini westerns*, iar în 2005 publică romanul autobiografic *Maintenant qu'il fait tout le temps nuit sur toi*. În 2007 a semnat al doilea roman, *Mecanica inimii* (Nemira, 2009, 2016, 2025), primit cu deosebită căldură atât de public, cât și de critică, și însoțit de albumul rock omonim. Cartea a fost ecranizată într-un film de animație (*Jack et la Mécanique du cœur*), în care Mathias Malzieu este scenarist și unul dintre cei doi regizori și interpretează și rolul personajului principal.

MATHIAS MALZIEU

Mecanica inimii

Ediția a III-a

Traducere din limba franceză de
MIHAELA TOMA

NEMIRA

1

În această zi de 16 aprilie 1874, peste Edinburgh
ninge și iar ninge. Un frig de-ți îngheață sângele
zăbrelește orașul în tăcere. Bătrânii vorbesc pe la
colțuri că de când e lumea și pământul nu s-a mai
pomenit așa frig. Ai crede că soarele s-a ascuns pen-
tru vecie. Vântul e tăios, fulgii, mai ușori ca aerul.
ALB! ALB! ALB! Explozie înăbușită. Nimic altceva.
Casele par locomotive cu abur, iar fumul plumburiu
opintindu-se afară din hornuri dă cerului sclipiri
de oțel.

Orașul Edinburgh și străzile lui povârnite se me-
tamorfozează. Rând pe rând, fântânile se pre-
schimbă în buchete de flori înghețate. Bătrânul râu,
atât de credincios menirii lui odinioară, pare deghi-
zat într-un lac de zahăr pudră care ajunge până în
buza mării. Talazurile vuiesc a sticlă spartă. Ca prin
minune, pe trupul pisicilor se ivesc paiete de gheață.
Copacii par zâne durdulii în cămăși albe de noapte,
care se întind somnoroase și cască la lună, urmărind
din priviri caleștile gata să alunece pe derdelușul

caldarâmului. E atât de frig, că păsările încremenesc în zbor și apoi se prăbușesc la pământ. Dar șuietul lor în cădere e dulce, prea dulce pentru un sunet de moarte.

Parcă nu a mai fost niciodată atât de frig ca astăzi, taman în ziua în care stau să mă nasc.

Povestea mea începe într-o colibă veche așezată pe vârful celui mai înalt deal din Edinburgh – Arthur's Seat – un vulcan din cuarț albastru în inima căruia se spune că s-ar odihni rămășițele pământeste ale bunului rege Arthur. Acoperișul este înalt și ascuțit din cale-afară, iar de hornul arătând a satâr de măcelar ce împunge stelele stă aninat însuși cornul lunii. Locul e pustiu, numai arbori cât vezi cu ochii.

Înăuntru, totul este din lemn, ca și cum întreaga casă ar fi fost scobită cu migală într-un brad uriaș. Parcă intri într-o cabană: peste tot bârne noduroase, ferestruici salvate din cimitirul trenurilor, o masă de-o șchioapă cioplită dintr-un buștean. Cu puzderia de perne de lână, umplute cu frunze uscate, coliba aduce a cuib. În casa asta se nasc, în mare taină, copiii nedoriți.

Aici trăiește Doctorița Madeleine, o moașă cam ciudată, socotită nebună de locuitorii orașului. E drăguță în ciuda vârstei înaintate, ochii nu și-au pierdut licărul, dar zâmbetul are ceva nefiresc.

Doctorița Madeleine aduce pe lume pruncii desfrânatelor, ai femeilor părăsite, prea tinere sau prea necredincioase pentru a naște după obicei. Pe lângă moșit, Doctorița Madeleine mai are un hatâr: să dreagă beteșugurile oamenilor. E marea specialistă în proteze mecanice, ochi de sticlă, picioare de lemn... În atelierul ei găsești de toate.

La sfârșitul secolului al XIX-lea nu-ți trebuie mai mult ca să acuzi pe cineva de vrăjitorie. În oraș, umblă deja zvonuri că omoară nou-născuții și-i transformă în sclavii ei spectrali și că se împreunează cu tot soiul de păsări pentru a zămisli monștri.

În clipele lungi de travaliu, numărându-și contracțiile, tânăra mea mamă urmărește absentă fulgii și păsările care se izbesc fără zgomot de geam. Pare o fetiță jucându-se de-a femeia borțoasă. Melancolia i se citește pe chip; știe că n-are să mă păstreze. Abia îndrăznește să-și plece ochii spre pântecul gata să plesnească. Simțind că nu mai am mult și ies din găoace, își coboară pleoapele cu duioșie. Are pielea atât de albă, încât n-o mai zărești în așternuturi, se afundă în ele, de parcă ar absorbi-o și ar dispărea într-un tot.

A urcat plângând dealul până aici și lacrimile ei înghețate s-au împrăștiat pe pământ ca perlele dintr-un colier rupt. Cu cât înainta, cu atât sub tălpi i se desfășura un întreg covor de mărgele strălucitoare.

A început să alunece, însă și-a continuat drumul, înțetind ritmul pașilor. Picioarele i s-au împleticit, s-a clătinat și a căzut pe burtă. Înăuntru, eu am scâncit ca o pușculiță spartă.

Doctorița Madeleine a fost primul chip pe care l-am văzut. Mi-a apucat cu degetele capul lunguiet ca o măslină – balon de rugby în miniatură – apoi s-a retras în liniște.

Mama preferă să-și întoarcă privirea. În orice caz, pleoapele n-o mai ascultă. „Deschide ochii! Uită-te ce mic e! Cât un fulg de nea! Și e al tău!”

Madeleine crede că semăn cu o pasăre albă, cu picioare lungi. Mama îi dă de înțeles că nu poate nici să mă privească, darămite să mai asculte și vreo descriere a mea.

— Nu vreau nici să văd, nici să știu nimic!

Doctorița pare deodată preocupată de ceva. Îmi tot pipăie pieptul minuscul. Zâmbetul îi părește chipul.

— Are inima bocnă, cred că a înghețat.

— Și-a mea e la fel, închipuți-vă, nu e nevoie să mai puneți sare pe rană.

— Nu, nu, inima lui e înghețată de tot!

Mă scutură din cap până-n picioare și se aude un zdrăngănit ca și cum ai scotoci într-o geantă de scule.

Doctorița Madeleine țese planurile de bătaie. Așezată pe pat, mama așteaptă, tremurând din tot

corpul, dar nu din cauza frigului. Pare o păpușă de porțelan evadată dintr-un magazin de jucării.

Afară ninge din ce în ce mai tare. Iedera argintată se cațără pe acoperiș. Trandafirii diafani își pleacă fruntea împrăștiind lumină pe alei. Cu ghearele înfipte în jgheaburi, pisicile devin garguie care împodobesc streșinile caselor.

În apa râului, peștii înghețați par că se schimonosesc. Întregul oraș se află în mâna unui suflător de sticlă a cărui respirație tăioasă pișcă urechile. Cei mai îndrăzneți, care se încumetă să se aventureze pe străzi, se trezesc încremeniți în doar câteva clipe, ca și cum un zeu ascuns i-ar immortaliza într-o fotografie. Prinși de ritmul pașilor, unii dintre ei încep să alunece ca dansatorii unui ultim balet. Sunt aproape frumoși, fiecare în felul lui, îngeri înfășurați în văluri agățate de crugul cerului sau mici balerine rotindu-se până la ultima suflare în cutiuța lor muzicală.

Peste tot, trecători înfrigurați sau gata să înghețe rămân înțepeniți printre fântânile preschimbate de ger în buchete de trandafiri. Numai ornicele mai fac să bată inima orașului, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat.

„Mi s-a spus doar să nu urc pe Arthur's Seat. Mi-a zis toată lumea că bătrâna e nebună”, îi trece mamei prin minte. Sărmana fată pare moartă de frig. Dacă

pe mine va izbuti doctorița să mă repare vreodată, cu inima mamei va avea mai mult de furcă. Întins în pielea goală pe o tejghea de lângă masa de lucru, stau în așteptare, cu trupul prins în cleștii unei menghine de metal. Încep să tremur de-a binelea.

O pisică neagră, bătrână și cu maniere de valet, se apleacă de pe masa din bucătărie. Doctorița i-a încropit o pereche de ochelari șic, cu rame verzi, în ton cu ochii. Urmărește scena cu un aer plictisit – un ziar ieftin și-o țigară îi mai lipsesc.

Doctorița Madeleine începe să scotocească pe etajera cu ceasuri mecanice. Are o sumedenie de modele. Unele triumphiulare, cu un aer sobru, altele rotunde, făcute din lemn sau din metal, pretențioase din cap până-n vârful acelor. Cu o ureche îmi ascultă inima dereglată, iar cu cealaltă tic-tacul ceasornicelor. Se încruntă a nemulțumire, ca o băbuță care stă un sfert de oră până să aleagă o roșie din piață. Apoi, dintr-odată, ochii i se luminează. „Asta e!“, izbucnește, mângâind cu buricele degetelor un ceas cu cuc prăfuit.

Ceasul are patru centimetri lățime și opt în lungime, făcut cu totul și cu totul din lemn, mai puțin mecanismul, cadranul și acele. E șlefuit cam grosolan, dar „trainic“, gândește doctorița cu glas tare. Cucul, cât un degețel de-al meu, e roșu cu ochi negri. Ține ciocul deschis și țepăn ca o pasăre moartă.

— Cu ceasul ăsta o să ai o inimă pe cinste! Unde mai pui că se potrivește de minune cu căpșorul tău de pasăre, îmi spune Madeleine.

Nu-mi prea surâde povestea ei cu pasărea. Totuși, încearcă să-mi salveze viața, așa că n-am de ce să fac mofturi.

Doctorița Madeleine își potrivește un șorț alb – de data asta, sigur se apucă de treabă. Mă simt ca un pui la rotisor prăjit de viu. Scotoceste într-un bol, alege niște ochelari de sudură și-și acoperă fața cu o batistă. Nu-i mai văd zâmbetul. Se apleacă deasupra mea și-mi dă să inhalez eter. Îmi cobor pleoapele, încet-încet, cum se lasă obloanele într-o seară de vară, departe de aici. Nu mai am putere să țip. Mă uit la ea, cufundându-mă lent în somn. Toate formele ei sunt rotunjite, ochii, pomeții ridaiți ca un măr zbârcit, pieptul. Îmi vine să mă cuibăresc lângă trupul ei cald. Chiar dacă nu mi-ar fi foame, tot m-aș preface că mi-e, doar ca să mă pună la sân.

Madeleine îmi decupează pielea de pe piept cu o foarfecă mare și zimțată. Dinții ei mărunți mă gâdilă la atingere. Doctorița îmi strecoară cesulețul sub piele și începe să lege firele angrenajului la arterele inimii. E o operațiune delicată, totul trebuie pus la locul lui. Ca să facă vreo douăsprezece noduri minuscule, folosește o sârmă oțelită, dură, dar foarte subțire. Inima bate din când în când, dar cantitatea

de sânge trimisă spre artere este prea mică. „E alb ca varul!”, șoptește ea.

În sfârșit, ora adevărului. Doctorița Madeleine fixează ceasul la douăsprezece noaptea... Nu se întâmplă nimic. Mecanismul nu pare suficient de puternic ca să pună în mișcare pulsațiile cardiace. Inima mi s-a oprit o clipă periculos de lungă. Îmi las capul într-o parte ca într-un vis istovitor. Doctorița apasă ușor mecanismul ca să dea un impuls mișcării. „Tic-tac”, murmură ceasul. „Bum-bum”, îi răspunde inima, și arterele se colorează în roșu. Încetul cu încetul, tic-tacul se întetește, iar bum-bumul îi ține isonul. Tic-tac. Bum-bum. Tic-tac. Bum-bum. Inima bate într-un ritm aproape normal. Doctorița își ridică ușor degetele de pe angrenaj. Sunetul ceasului se aude din ce în ce mai slab. Apasă din nou să-l repornească, dar imediat ce își retrace mâna, ritmul inimii încetinește. Parcă ar meșteri la o bombă întrebându-se când are de gând să explodeze.

Tic-tac. Bum-bum. Tic-tac. Bum-bum.

Primele raze de lumină topăie prin zăpadă și se strecoară tiptil prin încheieturile obloanelor. Doctoriței Madeleine i se sleiesc puterile. Eu am adormit; poate că sunt mort pentru că mi-a stat inima prea mult timp.

Dintr-odată, în piept răsună atât de tare cântecul cucului, încât, surprins, m-apucă tusea. Deschid ochii mari și o zăresc pe doctoriță cu mâinile în aer,

de parcă ar fi marcat un gol din penalty în finala Cupei Mondiale.

Apoi, ca un croitor de mare ținută, începe să mă coasă la loc; aproape că nu se cunoaște, dar pielea zbârcită pare îmbătrânită, asemenea ridurilor lui Charles Bronson. Gata. Cadranul este protejat de un pansament enorm.

În fiecare dimineață, va trebui să mă întorcă cu o cheie. Dacă nu, s-ar putea să adorm și să nu mă mai trezesc niciodată.

Mama spune că semăn cu un fulg dolofan cu acele mele rotitoare. Madeleine îi răspunde că așa poate să mă găsească mai ușor în mijlocul unei furtuni de zăpadă.

E amiază. Doctorița o însoțește pe tânără la ușă, zâmbind duios, cum face ea de obicei la necaz. Mama înaintează încet. Un tremur ușor îi încrețește colțul buzelor.

Se îndepărtează cu pași rari ca o bătrână doamnă melancolică prizonieră într-un corp de adolescentă.

Învăluită în pâcla strălucitoare a ninsorii, mama pare de departe o nălucă de porțelan. Din acea zi, minunată și stranie, nu am mai revăzut-o niciodată.

2

Madeleine primește vizitatori în fiecare zi. Pacienții care își rup câte ceva și nu au bani suficienți ca să apeleze la un medic cu „diplomă“ ajung întotdeauna la ea. Lămurindu-le fiecare amănunt, le drege inimile, fie că doar le potrivește ritmul, fie că le repară pe de-a-ntregul.

Tic-tacul dinăuntru mă umple de plăcerea de a fi normal. Deodată, aud un client văicărindu-se că i-a ruginit coloana vertebrală.

— Cum altfel? Doar e metal!

— Da, dar scârțâie la cea mai mică mișcare de braț!

— V-am prescris deja o umbrelă! Știu că e greu s-o găsiți la farmacie. De data asta, v-o împrumut pe a mea, dar aveți grijă să faceți rost de una până la următoarea noastră întâlnire.

Îmi trec pe dinainte, ca la defilare, și cupluri de tineri bine îmbrăcați, care au urcat cu greu dealul ca să adopte un copil, pentru că nu pot avea unul al lor. Scena se petrece ca la cumpărarea unui apartament: